

Jina.....

Nambari yako...../.....

Shule.....

Tarehe

Sahihi ya Mtahiniwa.....

102/3

KISWAHILI

Karatasi ya 3

(FASIHI)

JULAI / AGOSTI - 2012

MUDA: SAA 2 ½

TATHMINI YA PAMOJA YA WILAYA ZA BORABU NA MASABA KASKAZINI- 2012
Cheti cha Kuhitimu Elimu ya Sekondari

MAAGIZO

1. Jibu maswali MANNE pekee
2. Swali la kwanza ni la LAZIMA
3. Chagua maswali mengine matatu kutoka sehemu zilizosalia
4. Usijibu maswali mawili kutoka sehemu moja
5. Kila swali lina alama 20

Karatasi hii ina kurasa 8 zilizopigwa chapa
Watahiniwa ni lazima wahakikishe kuwa kurasa zote za karatasi ya mtihani zimepigwa chapa sawa sawa
na kuwa maswali yote yamo

A) MAYAI WAZIRI WA MARADHI

1. Huku ukirejelea hadithi zozote kumi, thibitisha ukweli kuwa “Ibilisi wa mtu ni mtu” (Alama 20)

B) UTENGANO S.A.M

2. “Hakupata kuchangamka katika nyumba ile, mpakaMashaka. Na sasa maadamu anaondoka”
- a) Eleza muktadha wa maneno haya. (Alama 4)
- b) Taja sifa nne za aliyekosa kuchangamka mpaka..... (Alama 2)
- c) Fafanua kwa kutumia wahusika wanne kama vietelezo vya mwanga wa kumaliza dhiki za Utengano. (Atama 8)
- d) Angazia mashaka manne yaliyomsibu anayeondoka alipoondoka. (Atama 4)
- e) Badili ya tukio hili, taja mengine mawili yaliyobadili mkondo wa maisha ya baadhi ya wahusika. (Alama 2)
- au
3. Thibitisha kauli kwamba uchochezi ndio umefanikisha Riwaya ya Utengano. (Alama 20)

C) KIFO KISIMANI:Kithaka wa Mberia

4. “Hivi punde utakuwa na kazi. Na usiifanye nusunusu”
- a) Fafanua muktadha wa dondoo hili. (Alama 4)
- b) Eleza sifa mbili za mzungumzaji na umuhimu wake. (Atama 4)
- c) Hatima ya msemaji ni chanzo cha lengo la apokeaye tendo. Thibitisha. (Alama 8)
- d) Kumetumika mbinu gani ya uandishi katika dondoo hili? Taja na kueleza. (Atama 4)

D) FASIHI SIMULIZI

5. a) Eleza maana ya istilahi zifuatazo. (Alama 5)
- i) Rara
- ii) Methali
- iii) Lakabu
- iv) Ngomezi
- v) Ushairi simulizi
- b) Vianzio vya ngano vina majukumu mengi. Taja matano. (Alama 5)
- c) Taja methali mbilimbili ambazo kwazo istilahi zifuatazo zinajitokeza. (Alama 4)

- i) Istiari
ii) Tashbihi
iii) Tashhisi
d) Ili mtampaji afanikishe utambaji wake, anahitaji mazingira yapi? (Alama 3)
e) Eleza njia zozote tatu za ukusanyaji wa fasihi simulizi. (Alama 3)

E) USHAIRI

6. Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali yanayofuata

1

Mvuwa iliyonyesha, ya maradi na ngurumo
Kutwa na kucha kukesha, kunyesha pasi kipimo
Haikuwanufaisha, wenye kazi za vihmo
Wenye kazi za vilimo, walifikwa na hasara

2

Mimeya waloipanda, ilitekukatekuka
Kazi ngumu walotenda, yote ikaharibika
Hawakuvuna matunda, waliyo wakiyataka
Waliyo wakiyataka, yakawa ya mbali nao

3

Wenye kuicha mvuwa, isiwatose mwilini
Baadhi yao wakawa, wakimbiliya penuni
Wengine hawakutuwa, hadi mwao majumbani
Hadi mwao majumbani, na kukomeya milango

4

Wenzangu dhihaka kando, nisemayo ni yakini
Ilibwaga kubwa shindo, mvuwa hiyojamani
Na mijaji kwa mikondo, yakawa barabarani
Yakawa barabarani, mvuwa kwisha kunyesha

5

Kunyesha iliposiya, kukatapakaa tope
Zilijaa'kila ndiya, isibakiye nyeupe

Ukawa mwingi udhiya, pa kupita zisitup

Pa kupita zisitupe, kwa ndiya kukosekana

6

Japo hivyo zilikuwa, ndiya hazipitike

Bali mimi haamuwa, kwenenda japo kwa dhiki

Kumbe vile nitakuwa, ni mfano wa samaki

Ni mfano wa samaki, kuiendeya ndowana

7

Zikanibwaga telezi, sikujuwa kuzendeya

Ningekwenda kwa henezi, yasingenifika haya

Lakini tena siwezi, wendo huo kutumiya

Sitawata kutembeya, ila tabadili mwendo

Maswali

- a) Pendekeza kichwa mwafaka kwa shairi ulilosoma. (Alama 1)
- b) Kando na kuwa tarbia, pendekeza bahari zingine zozote tatu. (Alama 3)
- c) Fafanua maudhui yaliyojitokeza katika shairi. (Alama 4)
- d) Uhuru wa kishairi umetumika vipi katika shairi hili ? (Alama 4)
- e) Andika ubeti wa sita katika lugha nathan. (Alama 4)
- f) Taja na ueleze mbinu zozote mbili za lugha katika shairi hili. (Alama 2)
- g) Eleza maana ya msamiati ufuatao kwa mujibu wa shairi. (Alama 2)
 - i) Kuicha
 - ii) Henezi

7.

Nilipoanza safari, ilianza kwa dhiki

Tulishikana kwa an, kwenda safari ya haki

Tukawa ni majabari, nyoyo zisitaharuki

Tukajizatiti

Njaa ikawa thibiti, na kiu kutamalaki

Nasi tulitia dhati, tusijali kuhiliki

Ingawa mbele mauti, dhila na mingi mikiki

Tulijizatiti

Huu mwisho wa safari, tukaambiwa ni haki
Shangwe kwetu na fahari, utumwa hatuutaki
Kuwa mbeie\’a safari, juhudi iliyobki
Tulijizatiti

Ile ilikuwa ndoto, mwisho wake mafataki
Nguvu zimechomwa moto, sahili ‘mekuwa dhiki
Wagonbania kipato, utashi haukatiki
Na kutabakari

Msafara ukasita, kwenye mlima wa haki
Kijasho kinatupita, miima haupandiki
Basi sote ‘kajipeta, kukikwea kima hiki
Twataka hazina

Tukiwa migongo wazi, tukainama kwa shaki
Tukawa ‘chia ukwezi, kileleni wadiriki
Wakapanda bila kazi, kuteremsha miliki
Wakaitapia

Wakafikia makazi, yapumbao na ashiki
Huko wakajibarizi, kwenye raha lakilaki
Wakaisahau ngazi, ya umma ulomiliki
Mbele ya safari

Na hazina yetu sote, kuishusha hawataki
Wamo wanatema mate, kwea umati halaiki
imezima nia yote, kiza hakitakasiki
Mbeie ya safari

Maswali

- a) Pendekeza mada moja kuu inayoafiki ujumbe wa shairi. (Alama 2)

- b) Shairi hili ni la bahari gani ? Taja na ueleze zozote tatu. (Alama 3)
- c) Taja matatizo ya watu kulingana na shairi. (Alama 3)
- d) Wanaohusishwa na shairi hili wana sifa gani? (Alama 4)
- e) Ni upi muundo wa shairi hili? (Alama 4)
- f) Andika ubeti wa nne kwa lugha nathari. (Alama 4)

For More Free KCSE past papers visit www.freekcsepastpapers.com

For More Free KCSE past papers visit www.freekcsepastpapers.com